

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ
Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 7 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2022 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΚΕΙΜΕΝΑ

Repente post tergum equitātus cernitur; (.....) dux Arvernōrum vivus in fugā comprehenditur ; signa militaria LXXIII (septuaginta quattuor) ad Caesarem referuntur ; magnus numerus hostium capitur atque interficitur; reliqui ex fugā in civitātes discēdunt. Postero die ad Caesarem legāti mittuntur. **Caesar iubet arma tradi ac principes prodūci. Ipse pro castris consēdit ; eo duces producuntur. Vercingetorix deditur, arma proiciuntur.**

.....

Cato attulit quodam die in curiam ficum praecocem ex Carthagine ostendensque patribus «Interrogo vos» inquit «quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore». **Cum omnes recentem esse dixissent, «Atqui ante tertium diem» inquit «scitōte decerptam esse Carthagine».**

.....

Tum Pacuvius dixit Sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi duriora et acerbiora. “Ita est” inquit Accius “ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria”.

A. Να μεταφράσετε τα αποσπάσματα με έντονα γράμματα.

Μονάδες 20

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ' ΕΣΠΕΡΙΩΝ

B1. Για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις να γράψετε την ένδειξη Σωστό, αν είναι σωστές, ή Λάθος, αν είναι λανθασμένες.

1. Η Λατινική και η Ελληνική έχουν κοινή Ινδοευρωπαϊκή καταγωγή.
2. Αφετηρία για την καλλιέργεια της Λατινικής και την παραγωγή αξιόλογων κειμένων είναι η ιστορική «συνάντηση» των Ρωμαίων με τους Έλληνες που πραγματοποιήθηκε το 240 π.Χ.
3. Το τέλος της αρχαίας ρωμαϊκής λογοτεχνίας τοποθετείται στον 6^ο αι. μ.Χ.
4. Η σάτιρα είναι ένα σχεδόν νέο, καθαρά ρωμαϊκό, είδος.
5. Οι «νεωτερικοί» ποιητές δημιουργούν πολύ καλοδουλεμένα ποιήματα, τα οποία διακρίνονται για την απλότητά τους.
6. Στην πρώτη περίοδο της κλασικής εποχής, ως το 40 π.Χ. ανθεί κυρίως η ποίηση.
7. Ο κορυφαίος εκπρόσωπος της πεζογραφίας κατά τους κικερώνειους χρόνους είναι ο Μαρκος Τύλλιος Κικέρων.
8. Στον Βεργίλιο ανατέθηκε από τον Αύγουστο η σύνθεση του Ύμνου της Εκατονταετίας για την επίσημη έναρξη της «*paax Augusta*».
9. Στην πρώτη περίοδο της μετακλασικής εποχής - ως το θάνατο του Τραϊανού, το 117-, πνέει ένας παλίνδρομος άνεμος αρχαϊστικού αναπροσανατολισμού προς τους προκλασικούς.
10. Στην ποίηση, κατά την περίοδο της ύστερης αρχαιότητας, επανέρχονται στο προσκήνιο παλαιότερα είδη, όπως ο κέντρων, το τεχνοπαίγνιο, η ακροστιχίδα, το αλφαβητάριο, το αίνιγμα.

Μονάδες 10

ΑΡΧΗ 3ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ' ΕΣΠΕΡΙΩΝ

B2 α) Με ποια λατινική λέξη του κειμένου συνδέεται ετυμολογικά καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **σινιάλο (1), αρματολός (1), καρπός (2), σονάτα (3), πόμολο (3)**

Μονάδες 5

β) cernitur (1), principes (1), attulit (2), videri (3), gignuntur (3): να γράψετε για κάθε λέξη που σας δίνεται στη λατινική μία ελληνική λέξη που να είναι ετυμολογικά συγγενής.

Μονάδες 5

Γ1. α) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά (όπου υπάρχουν περισσότεροι του ενός τύποι να γραφούν):

signa (1): αιτιατική ενικού αριθμού

hostium (1): ίδια πτώση στον άλλο αριθμό

principes (1): ονομαστική ενικού και γενική πληθυντικού αριθμού

quodam (2): την ονομαστική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

praecocem (2): την αφαιρετική του ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

hanc (2): την ονομαστική του πληθυντικού αριθμού στο ουδέτερο γένος

ficum (2): τη γενική ενικού

promis (3): αιτιατική πληθυντικού αριθμού

idem (3): αιτιατική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος

putria (3): την ονομαστική του αρσενικού γένους στον αντίθετο αριθμό

Μονάδες 10

Γ1. β) Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω επίθετα (όπου υπάρχουν περισσότεροι του ενός τύποι να γραφούν):

dura (3): την αιτιατική και αφαιρετική ενικού στο ουδέτερο γένος συγκριτικού και υπερθετικού βαθμού

meliora (3): το αντίστοιχο επίρρημα στους τρεις βαθμούς

matura (3): τον ίδιο τύπο στους άλλους βαθμούς

Μονάδες 5

ΤΕΛΟΣ 3ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΛΑΧΑΝΑ ΜΑΡΙΑ

ΑΡΧΗ 4ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Γ2.α) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι για καθένα από τα παρακάτω ρήματα (στους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

comprehenditur (1): τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα, στην ίδια φωνή και στην ίδια έγκλιση

proiciuntur (1): τον ίδιο τύπο στην υποτακτική παρακειμένου

consedit (1): την υποτακτική παρατατικού της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας στο ίδιο πρόσωπο

attulit (2): το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή

ostendensque (2): τον ίδιο τύπο στον μέλλοντα

decerptam esse (2): το απαρέμφατο του ενεστώτα στην ίδια φωνή

scripsisset (3): το β' πληθυντικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή

gignuntur (3): το απαρέμφατο μέλλοντα στην ίδια φωνή

fiunt (3): τον ίδιο τύπο στην άλλη φωνή

dixit (3): το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

Μονάδες 10

Γ2.β) nascuntur: να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής όλων των χρόνων στην ίδια φωνή (να λάβετε υπόψη το υποκείμενο, όπου είναι αναγκαίο).

Μονάδες 5

Δ1. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω λέξεων και φράσεων:

vivus (1), die (1), decerptam esse (το πρώτο στο κείμενο) (2), videri (3), me (3)

Μονάδες 5

Δ2. α) Caesar iubet arma tradi ac principes produci: Να αντικαταστήσετε τα παθητικά απαρέμφατα από ενεργητικά και να κάνετε τις απαραίτητες αλλαγές (ως ποιητικό αίτιο ενν. **a legatis**).

Μονάδες 3

Δ2. β) «Cato attulit [...] ficum praecocem»: να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

Μονάδες 2

ΤΕΛΟΣ 4ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΛΑΧΑΝΑ ΜΑΡΙΑ

ΑΡΧΗ 5ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

Δ3. Reliqui ex fuga in civitates discedunt : Να αλλάξετε τη σύνταξη της πρότασης σε απαρεμφατική με εξάρτηση από το ρήμα **dicit** (αφού μεταφερθεί το ρήμα στον ενεστώτα της παθητικής φωνής και στο σωστό πρόσωπο) και εφόσον προηγουμένως αλλάξετε το χρόνο της πρότασης σε παρακειμένο.

Μονάδες 3

Δ4. «Interrogo vos quando hanc ficum decerptam esse putētis ex arbore»: αφού αλλάξετε το ρήμα εξάρτησης στην οριστική παρακειμένου στο ίδιο πρόσωπο να κάνετε τις απαραίτητες στη δευτερεύουσα ώστε να δηλώσετε το προτερόχρονο.

Μονάδες 2

Δ5. scitōte decerptam esse Carthagine: να δηλώσετε την απαγόρευση με όλους τους δυνατούς τρόπους.

Μονάδες 4

Δ6. Cato attulit [...] ficum praecocem: να μετατρέψετε τον επιθετικό προσδιορισμό στην αντίστοιχη δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

Δ7. Cum omnes recentem esse dixissent: να αναγνωρίσετε πλήρως τη δευτερεύουσα πρόταση (είδος, λειτουργία, εισαγωγή, εκφορά σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων)

Μονάδες 4

Δ8. quae dura et acerba nascuntur post fiunt mitia et iucunda; : να μετατρέψετε τη δευτερεύουσα πρόταση σε μετοχή.

Μονάδες 2

Δ9. reliqui ex fugā in civitātes discēdunt: να μετατρέψετε την κύρια πρόταση σε ευθεία ερώτηση ολικής αγνοίας με την κατάλληλη εισαγωγή: α) **ώστε να περιμένουμε αρνητική απάντηση**, β) **ώστε να μη γνωρίζουμε την απάντηση**.

Μονάδες 3

ΤΕΛΟΣ 5ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΛΑΧΑΝΑ ΜΑΡΙΑ

ΑΡΧΗ 6ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ Γ' ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ Δ' ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα ατομικά σας στοιχεία. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο και να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων , αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση. Κατά την αποχώρησή σας, να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: 12.00 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

ΤΕΛΟΣ 6ΗΣ ΑΠΟ 6 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΛΑΧΑΝΑ ΜΑΡΙΑ